

Název činnosti:

**Pomoc
vyšetřovatelům
úřadu OLAF při
provádění kontrol
na místě**

**Desetistupňový
model**

Země:

Bulharsko

Kategorie činnosti:

- Opatření pro boj proti podvodům
- Kontroly na místě
- Pomoc vyšetřovatelům úřadu OLAF

Kontakt:

- AFCOS Bulharsko
- www.afcos.bg
- afcos@mvr.bg

Hrozící riziko (rizika) podvodu

- Střet zájmů
- Vyhýbání se zadávacímu řízení nebo manipulace se zadávacím řízením
- Dvojitý financování
- Tajná dohoda
- Manipulace s náklady na projekt
- **Jiná – vhodná pro všechna rizika podvodu**

Souvislosti a cíle

Nařízení č. 2185/96 o kontrolách a inspekcích na místě prováděných Evropskou komisí (EK) za účelem ochrany finančních zájmů Evropských společenství proti podvodům a jiným nesrovnalostem vyžaduje, aby vnitrostátní orgány poskytovaly během kontrol na místě na území dané země dostatečnou podporu EK a zejména – Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF).

Každý členský stát EU si stanovil vlastní způsob zavádění tohoto nařízení. To vedlo některé členské státy EU k tomu, že hledaly příklady dobrých modelů spolupráce, které by převzaly do své vnitrostátní legislativy.

Cílem této činnosti je zavedení bulharského desetistupňového modelu pomoci vyšetřovatelům úřadu OLAF při provádění kontrol na místě na území dotyčné země podle nařízení č. 2185/96.

Popis činnosti

Článek 4 nařízení č. 2185/96 stanoví, že členské státy mají právo účastnit se kontrol na místě prováděných na svém území. Jejich účast zvyšuje šanci na to, že úřadu OLAF bude úspěšně poskytnuta pomoc s přípravami, průběhem a dokončením prováděných kontrol.

Aby byla tato účast možná, zřídily všechny členské státy služby („koordinační služby pro boj proti podvodům“, AFCOS), které mají usnadnit účinnou spolupráci a výměnu informací, včetně informací operativní povahy, s úřadem OLAF. Služby AFCOS jsou příslušným orgánem, který poskytuje pomoc – buď sám, nebo tím, že kontaktuje další příslušné orgány.

Bulharský útvar pro boj proti podvodům (AFCOS Bulharsko) zavedl tento desetistupňový model pomoci vyšetřovatelům úřadu OLAF při provádění kontrol na místě na území Bulharska:

Krok 1 Sběr (rozšíření) informací

Kontroly na místě vždy předchází oznámení zaslané úřadem OLAF ohledně předmětu, účelu a právního základu kontrol na místě. Provádí ji hospodářský subjekt podle **nařízení č. 2988/95 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství**. Účelem kontrol na místě je poskytnutí důkazů pro vyšetřování úřadu OLAF.

Prvním krokem služeb AFCOS (nebo v jiných členských státech – určeného příslušného orgánu) při přípravě kontroly na místě je kontrola vlastních informačních databází. Cílem je získat podrobnější informace o určitém hospodářském subjektu a zjistit, zda jsou u tohoto subjektu zaznamenána nějaká dřívější obvinění, nesrovnalosti nebo případy podvodu, včetně kontrol trestního stíhání nebo předsoudního řízení. V případě Bulharska využívá služeb AFCOS ke sběru informací o osobách, kterých se to týká (jména, adresy) a které představují hospodářské subjekty, informační systémy Ministerstva vnitra v souladu s pravidly ochrany osobních údajů (GDPR). Také jsou použity všechny dostupné veřejné databáze, včetně například obchodního rejstříku. V případě potřeby služby AFCOS navštíví sídlo hospodářského subjektu předem, aby si ověřily, zda jsou zjištěné informace a sídlo společnosti správné.

Krok 2 Zajištění účastníků

V závislosti na rozsahu kontroly se jí mohou zúčastnit i různé vnitrostátní orgány na základě své kompetence. Služby AFCOS tyto příslušné orgány informují předem, aby si v případě potřeby zajistily jejich pomoc. K orgánům, které mohou být informovány, patří státní zastupitelství, kvůli zajištění jeho účasti v případě zločinu, nebo Agentura pro kontrolu veřejných financí, která má oprávnění zasáhnout v případě, že hospodářský subjekt odmítne spolupracovat. Kromě vnitrostátních orgánů jsou informovány i policejní orgány pro případ, že bude nutná jejich pomoc.

Krok 3 Aktualizace informací ohledně předsoudního řízení a kontrol trestního stíhání

Informace shromážděné v kroku 1 jsou v této fázi dále aktualizovány o nové informace týkající se stavu kontrol trestního stíhání a předsoudního řízení. Kontrola na místě může mít vliv na vyšetřování, proto může být nutné, aby služby AFCOS získaly ke shromažďování těchto dodatečných informací povolení dozorců prokurátora.

Krok 4 Příprava pohovoru

S hospodářským subjektem se naplánuje pohovor, aby mu byla dána možnost předložit své stanovisko a aby byly získány informace relevantní pro daný případ. Služby AFCOS zašlou hospodářskému subjektu předem oznámení s uvedením data, místa a jazyka pohovoru, možnosti přítomnosti právníka a požadovanou dokumentaci, kterou má hospodářský subjekt předložit. Pohovor může být připraven za pomoci řídicího orgánu nebo zprostředkujícího subjektu odpovědného za financování projektu.

Krok 5 Plán kontroly na místě

Každý krok kontroly na místě je pečlivě naplánován a zaznamenán do interního dokumentu nazvaného „Plán kontroly na místě“, který odpovídá plánu úřadu OLAF. Tento plán je interně sdělen Ministerstvu vnitra.

Krok 6 Pracovní schůzka mezi orgány

Před provedením vlastní kontroly se vyšetřovací tým úřadu OLAF setká se zástupci služeb AFCOS odpovědnými za poskytování podpory podle nařízení Rady č. 2185/96. V tomto okamžiku služby AFCOS představí a projednají provedené přípravy, získané informace a plán kontroly na místě. V případě potřeby jsou přítomni i zástupci jiných orgánů.

Krok 7 Zahájení kontroly na místě Logistika

Služby AFCOS zajistí logistiku nutnou pro hladký průběh kontroly na místě, včetně dopravy, kapacity IT, překladatelských služeb a veškerých materiálů nutných k provedení posouzení. Odborníci služeb AFCOS se účastní plánovaných činností podle článku 4 nařízení Rady č. 2185/96.

Krok 8 Hlavní činnosti při kontrole na místě

Během vlastní kontroly jsou odborníci služeb AFCOS v neustálém kontaktu s Agenturou pro kontrolu veřejných financí, státním zastupitelstvím, kriminální i místní policií, aby bylo možné rychle reagovat v případě odmítnutí ze strany hospodářského subjektu nebo pokusů o zabránění kontrole. Přímou podporu vyšetřovacímu týmu poskytuje odborník služeb AFCOS s možností přístupu k informacím ze systémů Ministerstva vnitra. V této fázi kontroly mohou být shromažďovány všechny typy informací, včetně počítačových dat, rozpočtových a účetních dokumentů, dokumentace k projektu a fyzických kontrol charakteru a množství zboží.

Krok 9 Účast při kontrole na místě Dokončení kontroly na místě

Odborníci služeb AFCOS se aktivně účastní kontrol na místě podle článku 4 nařízení Rady č. 2185/96. Podepisují zprávy vypracované vyšetřovateli úřadu OLAF. Kontrol se aktivně účastní také zástupci vnitrostátního orgánu odpovědného za správu peněžních prostředků EU a podepisují zprávy úřadu OLAF. Kontrola na místě je dokončena, když jsou shromážděny všechny důkazy podle vnitrostátních a evropských právních předpisů a je vyhotovena a podepsána veškerá dokumentace (např. protokoly o zjištěních, prohlášení osob atd.).

Krok 10 Závěrečná analýza a zpětná vazba

Po dokončení kontroly na místě se koná schůzka mezi vyšetřovacím týmem úřadu OLAF a zástupci služeb AFCOS, na které jsou prezentovány výsledky. Odborníci prodiskutují výsledky kontroly na místě, možné překážky a možnosti zlepšení.

Specifické rysy

Tato činnost se vyznačuje strukturovaným přístupem k poskytování pomoci vyšetřovatelům úřadu OLAF při kontrolách na místě, jak vyžaduje nařízení Rady č. 2185/96. Odlišuje se od podobných činností díky své účinnosti při poskytování pomoci od okamžiku, kdy vyšetřovatelé úřadu OLAF pošlou oznámení o plánované kontrole na místě, až po zapojení vnitrostátních orgánů do ukončení této kontroly. Podle výročních zpráv útvaru služeb AFCOS za posledních 10 let v zemi, kde byla tato činnost vytvořena, je uspokojivě provedeno téměř 100 % kontrol na místě.

Výstupy a výsledky

Tento model byl uveden jako dobrý příklad na úrovni jednotlivých států i na úrovni EU, protože nabízí předvídatelný a strukturovaný postup k dosažení pozitivního výsledku – účinné pomoci vyšetřovatelům úřadu OLAF na území členského státu, kde je plánována kontrola na místě. Výsledkem je úspěšná kontrola na místě podložená důkazy, prohlášeními osob, příslušnou dokumentací a dalšími nezbytnými informacemi.

Faktory, které jsou klíčem k úspěchu

Nejsou nutné žádné zvláštní požadavky, protože každý členský stát je povinen poskytovat pomoc vyšetřovatelům úřadu OLAF podle nařízení Rady č. 2185/96 a určit příslušný útvar pro usnadnění účinné spolupráce a výměny informací s úřadem OLAF podle článku 11 **nařízení č. 883/2013** ze dne 11. září 2013. **Nařízení č. 883/2013** se týká vyšetřování prováděných Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a ruší nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999. Podle doporučení Evropského účetního dvora by měly být služby AFCOS zřízeny s co největší škálou funkcí, aby mohly být co nejefektivnější.

Zjištěné problémy a získané poznatky

Při provádění této činnosti dosud nebyly zjištěny žádné specifické problémy.

Potenciál pro převoditelnost

Tento osvědčený postup má ideální potenciál pro převoditelnost, který je omezen pouze pravomocemi příslušných subjektů na vnitrostátní úrovni odpovědných za poskytování pomoci vyšetřovatelům úřadu OLAF podle nařízení č. 2185/96.